

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898.

Ultralain newspaper published daily except Sundays and holidays, at 88 Grand Street, Jersey City, N. J. Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Table with subscription rates for US and Foreign, including one-year and six-month terms.

Telephone "Свобода": 488 Montgomery, Tex. U. N. Soma: 1888 Montgomery. Address: "СВОБОДА", 88 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛУХАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ ЕМІГРАНТИ, РІДНИЙ КРАЙ КЛИЧЕ!

Зі всіх справ, як по розв'язанню Габсбурзької монархії мусіяв прийти до погодження в міжнародній дорозі, однією справою нашої української Галичини досі не поладана. На підставі договору, підписаного в Сан Жермен між Австрією і англійськими державами, Австрія відступила всі свої суверенні права до Галичини правительству Англії, Франції, Італії і Японії, есентуально також правительству Америки, коли Америка потвердила санжерменський договір.

Польща має польські політичні, дипломатичі і світові кружки, в ролях Польських, Дмовських і промочі компанії, ріжливими політичними інтригами, цинганствами і кривдями, потрафляючи виведати для польської держави у містовий версальської конференції.

Франція, якій Польща служить політичним наймитом і бувший президент Вилсон, який надав Америку і цілий світ своєю "справедливістю", були тим головними чинниками, що дозволили польській армії взяти українську Галичину під воєнну окупацію.

Політичні поступки Вилсона осудив шайні американський народ, усунувши його від влади і особистого авторитету. А Франція, змущена сьогодні більше саукати чим розказувати.

Справа остаточно вирішення судьби Східної Галичини приходить вже тепер на порядок денний європейської політики. БІДУ ВІД ПІ.

Український народ і Галичани, цілий і з'єднаний, стоїть одностайним фронтом проти польської владі. Окружений польськими багатями, стоїть неповоротно з піднесеною головою, дивлячись глибоко в очі польським рибакшам, стоїть з затисненими губами; з затисненими кулаками — готовий скорше згинуть, чим піддатися в палець лямцю.

ВІРМЕНІЯ І СХІДНА ГАЛИЧИНА.

Туреччина і Польша як гнобитель. — Порівняння з приводом процесу студента Телайриана, який убив турецького міністра Талаата-пашу.

В Європі стався недавно подія, на яку українська преса звернула за мало уваги. Правда — наша преса в краю не могла цього зробити під польським обуренням. Але тим більше увагу повинна на це подія звернути наша преса на свободі. Це і тільки наша преса, але взагалі преса всіх поневолених народів, яким габрибницькі банітники не дають створити своєї держави.

Що це за подія? На вулицях в Берліні, в білий день його молодий вірменський студент Телайриана, великого везира Туреччини, Талаата-пашу. А німецький суд у вильвів убийника від нього і вяр, хоч Талаат-пашу був великим приятелем Німців і хоч Туреччина була найвірнішим союзником Німеччини.

Щоби зрозуміти вагу цього судового вироку і його пропагандистські наслідки в будучині для всіх поневолених народів, треба знати, чому Вірменський студент убив б. начальника турецької держави. Тоді побачимо, чому суд, який хотів бути справедливим, мусів увільнити убийника. Тоді побачимо також, що це знає великої зміни європейської оцінки, знак, який висує смерть всім гнобителям і прощання всім, що мстять за кривду рідного гнобленого народу.

Вірменський студент убив турецького прем'єра за те, що він дуже кривдив вірменський народ. Розправа, яку перевів німецький суд, виказала таке підложне убийства.

Ціле перед 10 літами молодотурецька організація "Єдиність і Поступ" на своїм з'їзді в Софії розвинула за справу державної незалежності української галицької землі і за негайне усунення польської воєнної окупації.

Правительство польської республіки за приділення української Галичини на вічні часи до Польщі. По якій стороні ставеш ти, український емігранте? В тій смертельній боротьбі нашого народу за життя і існування, не вільно нам емігрантам стояти збоку, об'явно, не вільно нам лише приглядатися.

Ідемо до боротьби разом з нашим народом. Коли не йдемо з шайні народом до боротьби активно — значить йдемо проти народу. Ця наша заморська еміграція одною лавою стане поруч українського галицького правительства до боротьби з розбійською Польщею.

Не лише поміч в політичній співдадності, але також поміч матеріальну. Памятаймо, що польське правительство є багате. Воно з нашого рідного краю збирає податки, продає і шахує богатами нашу землі і гіршину в той спосіб здобутими, буде посугуватися, щоб в боротьбі з нами нас побити. Українське галицьке правительство має в боротьбі з Польщею моральну перевагу, бо заступає справедливу справу, однак воно не має потрібних в боротьбі матеріальних средств.

робать Поляки в Галичній Україні, але в однім трембі признати моральну вичність Туркам над Поляками: Турецький уряд має віддати боляй одверто признати до свого побачення супроти Вірмен і завити, що бере відповідальність за те, що робить, коли польські навізники, виншуючи український народ, підло викручуються перед світом і брешуть, що вони "борються спокійне вивселення Галичнини перед світом".

Отсим згодиться цілковито право Вірмен, жити і працювати в турецькій державі. Правильність, яке бере за це повину відповідальності, наказує, не опадувати — навіть вірменським дітям в колексах! Не вільно робити жадних википів! Всіх Вірмен, навіть жінок і дітей, навіть хорих, які не можуть самі йти, треба висилати, причім заборяються турецькому народові, охороняти вивселення. Тимеший турецький народ не маючи національного почуття, не вміє оцінити високої політичної своєго правительства, яка спочукує його до такого дилітанства. Строгість, поспішні марші, тортури й нужда — все те мусить бути примінене супроти Вірмен і то зараз і без прохання, в цілі вивселення їх. Урядовим наказується, виконати це, що та шайні вимагає, без остраху перед карою за це!"

А ми відповімо йому: — Так, це страшне. Але є ще страшнійший рич, який робить Ляхи, що знаходяться над українським, білоруським і литовським народами вже третій рік на очах усеї Європи і Америки, знаходяться так само, як Турки, тільки — називаючи свої знущання "охороною спокійного населення".

Ні, не таксамо, тільки далеко гірше, більш основно і більше жестоко. Бачимо це здалека, коли називає турецького правительства. Незадоволю турків такої розпорядок турецького уряду.

Діллямо до нашого відома, що подлинники урядовіш поставлено перед воєнн суди за насильства супроти Вірмен. Це може остудити запал інших урядовіш, отаж заборяються зробити щось подібного на будуче!"

А того бачимо, що турецькі військові суди не могли дивитися на знущання урядовіш над вірменським народом і судили їх — всупереч вивіданій волі свого правительства, придержуючись законів, які охороняють невинних людей. А хто чув або бачив за три роки польських знущань, щоб польський суд потягнув до відповідальності хочби одного польського ката за страшні знущання над українським, білоруським і литовським народами? Казав Господь, що поймає Содому і Гомору, коли в ній знайдешся тьятьох праведних людей. А в шайні Польщі не знайдешся навіть птььох праведних суддів! Маймо надію, що прийдє час, коли не буде помилування для Польщі.

З дальших наказів турецького правительства бачимо, що Турки мимо всего милосердия зводили Вірменських дітей до вірменських шкіл, заборяючи вивселити вірменських дітей-сиріт у прихоти. Польський уряд не потребує видавати таких заборон, бо Ляхи не тільки що не кормлять українських сиріт, але вимордували їх невинних батьків, кидують сироти в роти торлячих хат, які підлають польськ жовіряні!

З таяких наказів турецького правительства бачимо, що Турки вже такі майже якесь подіти права й потребували бодіти іншесть (видумані) приписи до пересудивання Вірмен. Інакше не хотіли сповняти наказів свого уряду. Ось доказ на це:

Від візничих Вірмен треба вичувати звиніяння в документу про заговори проти турецької держави. Польський загаг не потребує жадного преступку до пересудивання інших народів. Всі польські партії від Дашинського соціаліста помашні на шаяхті скінчили навіть без видуманої причини кричати про потребу звинення інших народів і скольозновання їх землі.

Видавати урядові гроши на добродіялі цілі для Вірмен, спеціально для вірменських сиріт. Польські урядові не тільки що нігде не видавали урядових грошей на добродіялі цілі для України, Білорусії і інших, гноблених ними народів, але систематично заборяли самим гнобленим робити складки на сиріт убитих і ввизні! Таких розпорядків польських старостів єсть безліч.

Однак мимо найострішших указів турецького уряду дальше ладували між турецькими урядовими співробітниками. Бачимо це з того, що в липні 1916 уряд за людяне поведєння супроти Вірмен переніс турецького муттерсарфі з Дер-Еспору до Багдаду.

А хто чув коли про перенесення якого небув польського урядовця за людяне поведєння супроти політичних ввизнів! За три роки льянських знущань не було ні одного свідства в тім напрямі!

З вірменських жалоб довідувемося, що врештовим Вірменським дозволяли Турки брати а домі рідні ричі, які від них описія грабувала по дорозі всяка голода. Немає скарг Вірмен, щоб ввизнів грабували турецькі військові або цивільні владці.

А кілько таких потворкозних Чубово стверджених фактів! Чубовий офіційні урядові до нага серця згодили вони обирали до серорок політичних ввизнів! Дальше бачимо, що в таборах, де інтерново Вірмен, одержував кожний з них щодня кукурудзяний хліб, хоч турецька фронтова армія похлязала до годівні. А подивіться на заприсяжені звиніяння Галичан в таборах у Пилукачах, Буштоли, Віснучу т. д. Тижнями не давали їм Ляхи взагалі жадного харчу, ні навіть води і не допускали харчі, привезених родиною так щодня тисїчі Українців заморичилом на смерть на очах всього світа! І доїє нема навіть однієї солодки в тій справі, і доїє культурний світ не відірває Польській можності, знаходячись над народом у Східній Галичині!

Майже всі укази проти Вірмен писався Талаат, беручи на себе відповідальність за них. Дальше довідуються з актів, що льяпський легат інтерреновав у Еверра-паші в справі пересудивання Вірмен. Чому доїє не оповіщено льяпських інтервенцій в справі пересудивання галицьких Українців, хоч Поляки зневажали многи ричі нашого народу і хоч Турки не робили так з вірменськими церквами!

Цікавий документ єсть діло німецького учителя до берлінського уряду заграницних справ, в якім він описує знущання Турків над Вірменами й додає, що страшні пачсти Галичани там паупати на честь Німеччини (як союзників Турків). Цікаво — кілько Французів написало такі звинія в Польщі про поведєння Поляків супроти Українців.

Словом — Турки страшенно пересудивали Вірмен в часі війни, майже таксамо, як Поляки галицьких Українців. І за це вірменський студент убив на вулицях Берліна турецького міністра. Він виступив, як местний суд свого народу. І німецький суд оправдав його. Перед шайні світом виставив йому свідство свого вироку, яке каже до мстника; "Ти праведно поступив, убивши хату, що пересудивала твій гноблений народ. Ти оправданий за те, що убив представника держави, яка гнобила твій рідний край і народ. Ти поступив як мстник. І можеш свобідно ходити по білим світі, майє право сїяти дивини в очі людей."

Багато довідавши широкий світ про Вірмен а судової розправи з приводу убийства турецького представника на вулицях. Довідався й оправдав убийника. Бо не міг його засудити.

Вірменські організації за кордоном пропозають з того при-

ського народа Галичнині за справу державної незалежності української галицької землі і за негайне усунення польської воєнної окупації. Правительсто польської республіки за приділення української Галичини на вічні часи до Польщі. По якій стороні ставеш ти, український емігранте? В тій смертельній боротьбі нашого народу за життя і існування, не вільно нам емігрантам стояти збоку, об'явно, не вільно нам лише приглядатися.

НА УКРАЇНУ

Прими позичення до всіх портів України. Добрий харч і подорожков. Особливо цікаво. Обшири місця на одній варті. Велика кількість матраців.

RED STAR LINE. Кредитні відомості відомого пароходу. Pier 38 North River, New York.

AMERICAN LINE. Кредитні відомості відомого пароходу. Pier 11, New York.

WHITE STAR LINE. Кредитні відомості відомого пароходу. Pier 11, New York.

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE CO. Кредитні відомості відомого пароходу. Pier 11, New York.

WHITE STAR LINE. Кредитні відомості відомого пароходу. Pier 11, New York.

